

**ACȚIUNI ALE PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN ȘI UNIUNII
TINERETULUI COMUNIST PENTRU UNIREA FORȚELOR
DEMOCRATICE, ÎMPOTRIVA CREȘTERII PERICOLULUI FASCIST,
ORGANIZATE ÎN CADRUL UNITĂȚILOR MILITARE DE PE
TERITORIUL JUDEȚULUI DÎMBOVIȚA**

Gabriela Nițulescu

Călit în focul luptelor revoluționare din 1933 și valorificînd experiența acelor zile eroice, în anii 1934—1940 Partidul Comunist Român și-a intensificat eforturile pentru înfăptuirea unității de acțiune a muncitorilor, a forțelor progresiste și antifasciste, în vederea realizării unei largi coaliții antifasciste, capabilă să bareze calea forțelor fasciste. Acțiunile desfășurate au avut ca scop apărarea așezămintelor democratice ale țării, apărarea integrității teritoriale, a independenței și suveranității naționale a României, dezvăluirea caracterului profund antidemocratic și fascist al acțiunilor Germaniei hitleriste. Demascînd conținutul ideologiei fasciste, caracterul organizațiilor de acest tip, Partidul Comunist Român sublinia pericolul real pe care aceste elemente îl reprezentau pentru țară, necesitatea folosirii tuturor formelor și mijloacelor care ar fi intensificat lupta antifascistă a întregului popor. În special în județul Dîmbovița, aceste acțiuni au fost organizate mai ales în rîndul muncitorilor (din zona petroliferă sau bazinele carbonifere), dar și în rîndul soldaților, în cazărmi, pe terenurile de insurecție, în trenuri. Încă din cursul anului 1935, acțiunile organizate iau diferite forme: răspîndirea ziarului „Cazarma“, a manifestelor prin care se cheamă la organizarea luptei împotriva fascismului, proteste împotriva concedierii muncitorilor, organizarea sărbătoririi zilei de 1 Mai, răspîndirea unor broșuri ale Comitetului Regional Prahova al P.C.R. Una dintre aceste broșuri, intitulată „Pericolul războiului și fascismului“, este răspîndită în județul Dîmbovița încă din luna august 1935¹ În același an, sînt răspîndite exemplare din ziarul „Cazarma“, precum și manifeste cu conținut revoluționar în curtea Școlii de ofițeri de cavalerie și a Regimentului 22 Infanterie din Tîrgoviște, materiale care denunțau regimul aspru aplicat soldaților și creșterea pericolului fascist.² Măsurile luate de autorități sînt aspre, mai ales

---

1. Arhiva Institutului de Studii Istorice și Social-Politice al P.C.R., cota Ab-XIX-3, p. 8—9.

2. Apud. I. Toacă, „Mărturii din anii ilegalității“, în „Acta Valachica“, Tgv., 1972, p. 62.

că în acest an organele polițienești raportează afilierea organizației comunale din Moreni la județul Dîmbovița, ca și identificarea sediului P.C.R. în localitatea Pleașa.³ Cu toate aceste măsuri, încă din aprilie-mai 1935 sînt semnalate manifeste împotriva încorporărilor, răspîndite în localitățile Răzvad, Ulmi, Dragomirești, Viforita.⁴ La 15 februarie 1935, ordinul circular nr. 17 al Legiunii de Jandarmi Dîmbovița semnală activitatea Uniunii Tineretului Comunist, formele de desfășurare (scrisori, pamflete politice și antifasciste camuflăte în culegeri de poezii populare), indicînd infiltrarea agenților provocatori care să împiedice aceste acțiuni.⁵ La 2 aprilie 1935, ordinul de informațiuni nr. 1 al Postului de Jandarmi Valea-Lungă arăta : „În ultimul timp s-au găsit pe terenurile de instrucție și în apropierea cazărnilor diferite manifeste comuniste, prin care se urmărește sabotarea pregătirii paramilitare și îndeplinirea serviciului militar”.⁶ Peste numai o săptămînă, un alt raport menționa răspîndirea, în aceleași locuri, a manifestelor semnate „P.C.R.” și „U.T.C.”, avînd ca titluri : „Jos fascizarea și militarizarea forțată !”, „Jos fascismul și războiul imperialist !”. La 6 septembrie 1935, comuniștii și uteciștii din județ se pregăteau pentru a sărbători Ziua Internațională a Tineretului Comunist, intenționînd să răspîndească manifeste și în rîndul soldaților.⁸ Acțiunile organizate în rîndul armatei se intensifică, un ecou larg avînd printre soldați activitățile organizate de comuniști împotriva conflictului italo-abisinian (întruniri, manifestații).⁹ Un puternic ecou au avut de asemenea, acțiunile organizate de P.C.R. în timpul alegerilor din anul 1937, cînd planurile ireale ale partidelor politice au fost răsturnate ca urmare a activității legale și ilegale a comuniștilor, a răspîndirii de manifeste care demascau caracterul antidemocratic al acestor alegeri.¹⁰ Starea de spirit antirăzboinică a soldaților se accentuează odată cu instaurarea dictaturii regale și cu tulburarea situației internaționale. În martie 1939, pe întregul teritoriu al județului sînt semnalate nemulțumiri în rîndul soldaților, proteste împotriva pregătirilor de război, răspîndirea și citirea manifestelor semnate „P.C.R.” și „U.T.C.”.¹¹ Puternica demonstrație antifascistă din mai 1939, organizată și la Tirgoviște — cu participarea a peste 600 de persoane¹² a demonstrat încă o dată pericolul fascist, necesitatea unirii tuturor forțelor progresiste împotriva creșterii pericolului fascist, a războiului nedrept care se pregătea. Roadele activității de propagandă desfășurată în rîndul armatei se vor vedea și în anii urmă-

3. Filiala Arhivelor Statului Dimbovița (F.A.S.D.), Legiunea de Jandarmi, postul de jandarmi Valea-Lungă, dos. 1/1935, f. 63.

4. Idem, f. 26.

5. Idem, f. 16.

6. Idem, f. 20.

7. Idem, f. 22.

8. Idem, f. 47, 58, 59, 88v.

9. Idem, f. 88v.

10. Idem, Posturi de Jandarmi, postul de jandarmi Bărbuleț, dos. 1/1937, f. 19.

11. Idem, postul de jandarmi Gheboiaia, dos. 2/1940, f. 36, 103 ; Legiunea de Jandarmi, dos. 152/1940, f. 113.

12. Idem, Inspectoratul Muncii Tirgoviște, dos. 14/1939, f. 64—65.

tori, cînd sînt semnalate dezertări, sabotaje, rîspîndiri de manifeste. nemulțumiri împotriva trupelor germane și a războiului. Așa cum se arăta într-un raport din 1940, acțiunile comuniștilor erau directe, făcînd instigații împotriva trupelor germane, „...oprind pe soldații veniți în concediu și rupîndu-le biletele de voie, cu îndemnul de a nu se mai prezenta la unități”.¹³ În cazul unor întreprinderi militarizate, așa cum era Arsenalul Armatei din Tîrgoviște, membrii celulelor P.C.R. acționau prin reprezentanții legali ai muncitorilor, cum s-a întîmplat în anul 1940. Dispunînd concedierea a 300 de muncitori, pe motivul că fondurile de salarii erau insuficiente, conducerea Arsenalului a fost obligată să primească delegația muncitorilor și să asculte pe unul din muncitorii comuniști, satisfăcînd cererea justă a muncitorilor tîrgovișteni.¹⁴ De altfel, activitatea desfășurată aici se bucura de grija organizației comuniste ; încă din 1939, în condiții de ilegalitate, a avut loc o discuție cu Constantin David și membrii celei P.C.R. de la Arsenalul Armatei, ca și membrii Comitetului județean Dîmbovița al P.C.R. Delegatul Comitetului Central a arătat care erau sarcinile comuniștilor din județ, modalitățile de realizare a luptei împotriva politicii de pregătire a războiului, indicînd că se poate acționa și în cadrul breslelor.¹⁵ Indicație care a fost eficientă, așa cum s-a văzut și la 1 Mai 1939.

Odată cu declanșarea războiului antisovietic, nemulțumirile cresc acțiunile comuniștilor se intensifică, luînd noi forme. La 18 iunie 1941, Prefectura Dîmbovița raporta asupra stării de nemulțumire din trupele locale,¹⁶ în timp ce la 15 februarie același an, Primăria comunei Bădulești menționa abuzurile trupelor germane din localitate.¹⁷ La 12 iunie 1942, comuniștii organizează la Arsenalul Armatei o puternică acțiune de sabotaj, incendierea unei secții din această întreprindere importantă pentru armată.¹⁸ În același timp, nemulțumirile împotriva încorporărilor se manifestă continuu, fiind semnalate chiar și în cursul lunii mai 1944.¹⁹ În anii următori, nemulțumirile și ura împotriva războiului antisovietic, a păturilor guvernante, au căpătat noi forme de luptă, noi sensuri, în fruntea acțiunilor situîndu-se comuniștii. Pe de altă parte, participînd la un război pe care nu și l-au dorit, soldații români s-au convins de inutilitatea acestei lupte, de necesitatea coalizării tuturor forțelor pentru înfăptuirea actului de la 23 August 1944, a revoluției de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă.

13. Idem, Legiunea de Jandarmi, dos. 150/1940, f. 140.

14. Apud. I. Toacă, op. cit.

15. Ibidem.

16. F.A.S.D., Prefectură, dos. 18/1941, f. 38.

17. Ibidem, dos. 21/1941, f. 2.

18. I.S.I.S.P., cota 10832.

19. F.A.S.D., Legiunea de Jandarmi, dos. 242/1944, f. 610.

